

τοῦ αἰγάρου ἀδιάφορον πρὸς πᾶσαν ἄλλην ἡδονήν. Τὸ αὐτὸ δὲ πάθος πρὸς κινδυνώδη τολμήματα συνιστᾷ τὸ κυριώτερον θύληγτρον τῆς ζωῆς τοῦ στρατιώτου καὶ τοῦ ναύτου· ὡς ὅλα δὲ τᾶλλα πάθη, διὰ τὰ ἵνα ἀσφαλές καὶ ἄθῳον, πρέπει μετρίως νὰ εὐχαριστῇται—ἐξαιρέτως ἐπειδὴ τὰ μέγιστα συγγενεῦσι μὲ μίαν τῶν πλέον ἀνοήτων καὶ ὀλεθρίων ἐπιρροπειῶν μας, τὴν εἰς τὰ τυχερὰ παίγνια.

Οἱ ὀλιγώτατοι, ὅσοι γηράσκουν εἰς τὸ ἐπιτήδευμα τοῦτο, φέρουν ἐπὶ τοῦ προσώπου τὰ ἴχνη τῆς ζωῆς τὴν ὁποίαν διήγαγον. Ἐχουσι τραχὺν, ἄγριον, καὶ ἀπνευνομένον ἄρα, δι' οὗ ἐμποροῦν νὰ γνωρισθῶσιν εἰς τὸ μέσον τοῦ πλήθους. Πολλοὶ ἐκ τῶν δεισιδαίμωνων χωρικῶν πιστεύουν ὅτι εἶναι μάγοι—ὅτι ἔχουν συγκοινωνίαν μὲ τὸ πονηρὸν πνεῦμα, καὶ ὅτι αὐτὸ τοὺς βοηθεῖ νὰ ὑπερβαίνωσι τοὺς κρημνούς. Τῶνόντι, ὁπόταν ἀπὸ τὰς κοιλάδας θεωρῶνται οἱ τῶν πάγων εὐμεγέθεις σωροὶ καὶ αἱ κορυφαὶ τοῦ Λευκοῦ Ὄρους (Mont Blanc), φαίνεται σχεδὸν θαῦμα ὅτι εὐρίσκονται ἄνθρωποι τοσοῦτον εὖρωστοι καὶ τολμηροί, ὥστε νὰ ἐπιχειρῶσι καὶ μάλιστα νὰ κατορθώνωσι τὴν ἀνάβασιν αὐτῶν· ὃθεν ἡ πίστις τῶν ἀπλῶν χωρικῶν, ὅτι καὶ ὑπερανθρώπινον ἐμπνέει τὰς κινδυνώδεις ταύτας ἐπιχειρήσεις, δὲν εἶναι ποσῶς παράδοξος.

ΑΙ ΣΑΡΔΕΙΣ.

ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ περίπου μίλια πρὸς ἀνατολὰς τῆς Σμύρνης εὐρίσκεται ἡ τοποθεσία τῆς πρὶν μεγαλοπρεποῦς ἑδρας τῶν πολυταλάντων βασιλέων τῆς Λυδίας. Αἱ Σάρδεις, ἡ πλουσιωτάτη ὅλων τῶν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν πόλεων, δευτέρᾳ Ῥώμῃ ὀνομασθεῖσα ὑπὸ τοῦ Λατίνου συγγραφέως Φλώρου, καὶ τιμηθεῖσα μὲ μίαν τῶν ἐπὶ πρῶτων ἐκκλησιῶν τῶν εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν ἀναφερομένων, εἶναι τώρα τόπος ἀόικητος εἰς ἐρημίαν. Ὀλίγοι μόνον κίονες καὶ τινα ὑπερῆφάνου ἀρχιτεκτονικῆς κλάσματα μένουσι πρὸς μαρτύριον τῆς ἀρχαίας μεγαλοπρεπείας τῆς.

Τὰ μόνα δὲ σημεῖα ζωῆς, ὅσα προσβάλλουν εἰς τὸ τοῦ περιγητοῦ ἐκθαμβον ὄμμα, εἶναι καλύβαι τινεὲς ἀπὸ χῶμα τῇδε κάκεισε διεσκορπισμέναι, ὑπὸ Τούρκων δὲ βοσκῶν κατοικούμεναι, εἰς ἡ δὲ δύο μύλοι, καὶ ὀλίγα προσωρινὰ σκηνώματα συνοδείας τινὸς περιπλανωμένων Τουργομάνων.

Αἱ Σάρδεις, περιώνυμοι μάλιστα ὡς ὁ τόπος τῆς τοῦ Κροίσου διατριβῆς, ἦσαν τοποθετημέναι ἐπὶ τῆς πλευρᾶς τοῦ ὄρους Τμώλου, τὴν ἀκρόπολιν ἔχουσαι ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ, ἐν μέρος τοῦ ὁποίου σχεδὸν εἶναι κατὰ κάθετον. Πολὺν χρόνον ἡ πόλις αὕτη ἐλογίζετο ἄμαχος καὶ ἀνάλωτος· ἀλλ' οἱ τοῦ Κύρου στρατιῶται κατῴρθωσαν νὰ ἐμβῶσιν εἰς αὐτὴν ἀπὸ τὸ ἀντικρὺ τοῦ Τμώλου μέρος τῆς ἀκροπόλεως, τὸ ὁποῖον, πάντῃ ἀπρόσιτον λογιζόμενον, εἶχεν ἀφεθῆναι καὶ πάντῃ ἀπροφύλακτον. Ἐγινε τότε ἡ καθεδρὰ τῶν σατραπῶν τῆς Περσίας, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ Δαρείου κατεκάθη ἀπὸ τοὺς Μιλησίους. Μετὰ τὴν ἐν

Γρανικῇ μάχῃ ἐπεσεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅστις ὠκοδόμησεν εἰς αὐτὴν ναὸν τοῦ Ὀλυμπίου Διός. Τὴν ἐκυρίευσαν μετέπειτα οἱ Ῥωμαῖοι, ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας τῶν ὁποίων ἐφθασεν εἰς τὴν ὑψηλοτέραν καὶ πλέον εὐδαίμονα κατάστασιν· ἀλλὰ μεγάλως ἐβλάβη ἀπὸ σεισμῶν, ὅστις κατέστρεψε τόσας ἄλλας πόλεις ἐπὶ τοῦ Τιβερίου Καίσαρος. Οὗτος ὅμως ὁ αυτοκράτωρ ἱκανὸν μέρος ἐπανόρθωσε, καὶ μάλιστα τὴν κατεπιούτισεν, ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἀνέλαβε τὴν προτέραν αὐτῆς λαμπρότητα.

Ἐκτοτε ὑπέφεραν αἱ Σάρδεις πολλὰς μεταβολὰς, ἀκόμη δὲ καὶ τὴν δεκάτην τρίτην ἑκατονταετηρίδα ἐκαυχῶντο εἰς πολυαρίθμους κατοίκους· ἀλλὰ ταχέως διατρέχουσα τὸ τῆς παρακμῆς στάδιον, κατήντησε πλέον τὴν σήμερον ἡ πόλις αὕτη σχεδὸν ὀλότελα ἐγκαταλειμμένη. Τὰ μόνα μέλη τῆς περιωνύμου τῶν Σάρδεων ἐκκλησίας εἶναι δύο Γραικοὶ δοῦλοι τοῦ Τούρκου μυλωνᾶ. Μεταξὺ τῶν ἐρείπιων εἶναι τὰ λείψανα τοῦ μεγάλου ναοῦ τῆς Κυβέλης, ὅστις ὑποτίθεται ὅτι ἐκτίσθη μεταξὺ τῶν 715 καὶ 545 π. Χ. Τὸ 1812 ἴσταντο τρεῖς κίονες τοῦ ναοῦ τούτου· ἀλλ' ἀπὸ περιγραφᾶς ὑστερωτέρας μανθάνομεν ὅτι σήμερον δὲ μόνον σώζονται. Εἰς τὰ περίεῃ ὑπάρχει ἔτι ἀνάχωμα, λογιζόμενον ὡς τὸ μνημα τοῦ Ἀλυάττου, πατρὸς τοῦ Κροίσου. Εἶναι κῶνος γῆς 200 πόδας ὑψηλός, ἡ βάσις τοῦ ὁποίου, συνισταμένη, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, ὅστις δίδει τὴν πρώτην αὐτοῦ περιγραφὴν, ἀπὸ μεγάλας πέτρας, ἔχει 3800 Ἑλληνικῶν ποδῶν περιφέρειαν. Ὁ συνταγματάρχης Leake θεωρεῖ αὐτὸ ὡς μίαν τῶν ἀξιολογωτέρων Ἀσιατικῶν ὀρχαιοτήτων· ὁ δ' Ἑλληνιστορικός τὸ ἐθεώρει ἐπὶ τῶν αὐτῶν χρόνων ὡς μόνον τῶν πυραμίδων τῆς Αἰγύπτου καὶ τῶν μνημείων τῆς Βαβυλῶνος κατώτερον. Ἡ βάσις εἶναι τώρα μὲ χῶμα ἐσκεπασμένη, ἀλλὰ τὸ μνημα εἰσέτι διατρεῖ τὸ κωνικὸν τοῦ σχήμα, καὶ φαίνεται ὡς φυσικὸς γήλοφος. Καὶ ἄλλα πολλὰ, μικρότερα ὅμως ἀναχώματα, εὐρίσκονται εἰς τὴν γειτονίαν.

Ὁ πολὺνχος ψιθυρισμὸς, ὁ πάντοτε εἰς μεγαλοπόλεις ἐπιχερμάμενος, καὶ ὁ εὐθυμὸς γέλως ὁ ἀπὸ τὰς περιχαρεῖς καρδίας τῶν πολιτῶν αὐτῆς ἐξερχόμενος, μὴδ' ὄνειρευομένων ὅτι ἡ εὐδαίμων πόλις τῶν ἡμετέρων ποτε γνωρίζεσθαι μόνον ἀπὸ τῶν τειχῶν αὐτῆς τὰ ἐρείπια,—πάντα κατασιωπῶσι τώρα, ἡ δὲ μικρὰ ζωὴ ἡ περὶ τὸν τόπον εἰσέτι διατρίβουσα χρησιμεύει μόνον νὰ δεικνύῃ ἐξ ἀντιθέσεως πόσον παντελεῖς εἶναι ἡ καταστροφή.

Οἱ ἄμαθεῖς καὶ πτωχοὶ Τουργομάνοι, οἱ περὶ τὰ τῶν Σάρδεων ἐρείπια κατοικούντες, δὲν εἶναι ἄμοιροι εἰδους τινὸς γενναιότητος, εὐρισκομένης κάποτε καὶ εἰς τοὺς ὑπὸ τῶν ἀγριωτάτων παδῶν κυριευομένους. Ἡ ἀκόλουθος περιγραφὴ μᾶς δεικνύει ὁποίας ὑποδοχῆς ἡζιώθη παρὰ τινος Τουργομάνου Ἀγγλος περιγητῆς, μετὰ ἐπίσκεψιν εἰς τὰ ἐρείπια τῶν Σάρδεων, γενομένην τὸ 1828.—

“Ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ζευγηλατεῖον, ἦτο πλέον σκοτεινὰ, καὶ ὁ Τούρκος ὁδηγός μας εἶχε πολλὴν ἀδίαθεσίαν, καθότι ἐπεθύμει μὲν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν

Χασαμπάν, πλὴν δὲν ἡγάπα νὰ ὁδοιπορῇ τὴν νύκτα. Τὸ κατ' ἐμὲ, δὲν ἐσκόπευα νὰ υπάγω περαιτέρω, ἂν ἡδυνάμην νὰ προμηθευθῶ καταβύγιόν τι ἐκεῖ ὅπου εὐρισκόμην. Τοῦτο μὲν ἦτο δύσκολον εἰς μέρος ὅπου οὔτε χάινι οὔτε καφενεῖον εὐρίσκετο· ἀλλ' ἐρευνήσαντες, ἐπετύχομεν ἓνα ὅστις ἀσμένως μᾶς ἐπείσφερε κατάλυμα. Ἠκολοθῆσαμεν δὲ τὸν ἐκοίσιον μας ξενοδόχον εἰς οἰκημὰ τι ἀλλόκοτον, ἄγροικον μικρὰν καλύβην, εἰς τὸ πλάγιον τῆς ὁποίας ἦτο στημένη κωνική τις σκηνή. Τὸ ἐνδότερον τῆς καλύβης συνίστατο ἀπὸ ἓν καὶ μόνον δωμάτιον, εἰς τὸ ὁποῖον εὐρήκαμεν μίαν μετὰ γυμνασίου γυναῖκα, ἥτις ἐμαγεύετο τὸ δεῖπνον τῆς οἰκογενείας εἰς πυρκαϊᾷ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους κατὰ τὸ μίσον τοῦ θαλάμου, τρία ἐπίσης μετὰ γυμνασίου τέκνα, καὶ ἄγριόν τι πωλάριον. Μὲ ἤρχετο νὰ γελᾶσω ὅτε διελογιζόμην εἰς ὁποῖαν ἐκλεκτὴν συναναστροφὴν ἐμελλὰ νὰ περάσω τὴν νύκτα· παρατηρῶν δὲ τὴν μικρότητα τοῦ θαλάμου καὶ τὴν ἑλλειψιν παντὸς ἐπιπλίου, ἐκτὸς τῆς μαύρης χύτρας τοῦ πιλαβίου ἥτις ἄχνιζεν εἰς τὸ κέντρον, δύο χαμηλῶν καθισμάτων, μίᾳ φάδας περιτετυλιγμένης, καὶ τινων προβαῶν, ἠπόρουσαν πᾶς ἐμείλλομεν νὰ διατεθῶμεν ἅπαντες. Ὅντες δὲ πολλὰ πεινασμένοι, ἐκρίναμεν εὐλογον νὰ ζητήσωμεν ὥστε νὰ προστεθῇ κατὰ πλὴν εἰς τὸ σύνθημα οἰκιακὸν δεῖπνον. Μετ' ὀλίγον δ' ἐφάνη προσθήκη ἀξιόλογος ἐν εἶδει μικροῦ ἀρνίου. τὸ ὁποῖον πάραυτα ἐψήθη ἀκέραιον ἄνωθεν τοῦ αὐξήσαντος πυρός.

Ἐνῶ μετὰ σπουδῆς ἐγίνοντο αἱ αἱ ἐτοιμασίαι. ἐξῆλθον ἐγὼ νὰ ὁδεύσω πρὸς τὸν ναὸν, πλὴν κατὰ δυστυχίαν δὲν ἐφεγγε τὸ σεληνιακὸν φῶς. Ἠνώχλησα δὲ τοὺς μεγάλους σκύλους τῆς μάνδρας, οἵτινες πάραυτα ἔρχισαν τρομερὸν γαγῆσμα· ευχαρίστως δ' ἐπέστρεψα κληθεὶς ὑπὸ τῶν συντρόφων μου, οἵτινες ἀνῆγγελλον ὅτι τὸ δεῖπνόν μας ἦτον ἤδη ἑτοιμον. Τὸ πρῶτον πρᾶγμα τὸ φερθὲν εἰς τὸ μίσον ἦτο πινάκιον βραστοῦ σίτου, καμωμένου εἰς εἶδος πιλαβίου· τὸ ὁποῖον, ἀνακατώσας μὲ τὸ ἀρθόνως χορηγηθὲν ὀξυνόγαλον, εὐρήκα ἀρκετὰ νόστιμον. Τὸ τροφερὸν ἀρνίον ἐβάλλθη ἐπομένως ἐπὶ τῆς φάδας· μίτε μαχαίρια δὲ μίτε περόνια ἔχοντες, κατεσχίσσαμεν αὐτὸ μὲ τοὺς δακτύλους μας. Ἦτο δὲ τροφερὸν καὶ νόστιμον, μ' ὅλον τὸν ἄγροικον βιαστικὸν τρόπον καθ' ὃν ἐψήθη, καὶ τὸν ὅχι ὀλιγώτερον ἄγροικον τρόπον τῆς ἀνατομῆς του. Ἡ ξενοδόχος ἐπιμελῶς μᾶς ὑπηρετεῖ. Ὁ ἀνὴρ αὐτῆς καὶ ὁ ὀδηγός μας ἔφαγον μεθ' ἡμῶν ἀπὸ τοῦ πιλαβίου, ἀλλὰ κατ' οὐδ' ἓνα τρόπον δὲν ἐπέειχον νὰ μεθ'έξωσιν ἀπὸ τοῦ ἀρνίου. Μετὰ τὸ ἀληθὺς Ὀμηρικὸν μας δεῖπνον, ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα ἔλαβον τὸ ἰδικόν των εἰς τὴν ἀπωτάτην γωνίαν τοῦ θαλάμου.

Μᾶς ἐφ' ᾧ ἐπιτα παῦρος καρὲς χωρὶς ἔαχαριν, καὶ τὰ τέσσαρα τέκνα μας, τὰ ὁποῖα ἐμπείρως ἐγίμισσε καὶ ἄνωγεν εἰς ἓκ τῶν παίδων, εὐρωστον παμπόνηρον μετὰ ἄγριον — χρηστὸν βλάστημα τῆς Τουρκομακτικῆς ῥίζης. Δύο γείτονες εἰσῆλθον ν' αὐξήσωσι

τὴν εὐθυμίαν τῆς συναναστροφῆς μας. Ἀνόμοιοι τῶν σοβαρῶν Ὀσμανλήδων, ἦσαν πρόσχαροι καὶ ὁμιλητικοί. Ἰὰ ἐνδύματά μου, καὶ πᾶν ὅ,τι εἶχα μετ' ἐμοῦ, ἔβαλον αὐτοὺς εἰς πολλὴν περιέργειαν· ἀλλὰ τὸ ὁρολόγιον μάλιστα, ὃν ἐξ ἐκείνων τὰ ἱποῖα σημαίνουν, διήγειρε τὴν ἐκπληξιν καὶ τὸν θαυμασμόν των. Ἐνόμιζα ὅτι ἤθελα τὸ συντρίψειν, κάμνον αὐτὸ πάλιν καὶ πάλιν νὰ κτυπᾷ πρὸς εἰφορσύνην τῆς τῶν παρόντων ὄλων ἀκοῆς. Καίτοι ἄγριοι τὰ βλέμματα καὶ ἄγροικοι τοὺς τρόπους, ἦσαν ὅμως φιλόφρονες καὶ πολιτικοί· ὅτε τοὺς ὀφθαλμοὺς περιστρώφον ἐθεώρουν τὴν βάρβαρον καλύβην, ἡσθάνομην τόσον ἀσφαλῆς, ὥς ἂν κατέλυα εἰς Εὐρωπαϊκὸν ξενοδοχεῖον, μετὰ τῶν πεφωτισμένων καὶ ἐξευγενισμένων. Πρὸ τῶν ἐννέα μᾶς ἀρῆκαν οἱ γείτονες μὲ τὸν συνῆθη καὶ ἐκφραστικὸν χαιρετισμὸν τῆς εἰρήνης καὶ ευνοίας. Ἐκτὸς δὲ τοῦ ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν γαυγίσματος σκύλου τινός, ἤχος πλὴν δὲν ἠκούσθη ἀπὸ τὴν ποιμενικὴν κώμην.

ΑΝΑΚΑΛΥΨΙΣ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ.—Εἶναι ἤδη ἱστορικῶς ἀποδεδειγμένον, ὅτι αἰῶνας πρὸ τοῦ Κολόμβου οἱ Νορμανοὶ ὄχι μόνον ἀνεκάλυψαν τὴν Ἀρκτῶαν Ἀμερικὴν εἰς τὸ διάστημα τῶν τολημῶν πλῶν των κατὰ τὰ βόρεια πελάγη, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐννάτην, δεκάτην, καὶ ἐνδεκάτην ἑκατονταετηρίδα, μάλιστα δὲ καὶ μέχρι τῆς δεκάτης τετάρτης, διεφύλαττον συγκατοικίαν ἀδιάκοπον μὲ τὰ παράλια τοῦ Λάγκαστερ Σούνδ, Βαζβώσιου Πορ-θμοῦ, καὶ νοτιώτερα μέχρι τῆς Φλορίδας, ἐξαιρέτως δὲ μὲ τοὺς κατοίκους τῆς χώρας, ἡ ὁποία τὴν σήμερον συνίσταται τὰς πολιτείας τῆς Μασσακουσέττης καὶ τῆς Ροδοννήσου. Τὸ περίεργον τοῦτο ἐπεβεβαίωσαν διάφορα χειρόγραφα καὶ ὁδοιπορικὰ νεωστὶ φανερωθέντα, ὡς καὶ ἡ κατὰ τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν ἀνακάλυψις λειψάνων τινῶν, τὰ ὁποῖα θεωροῦνται ὡς ἀναμφισβητήτως Νορμανικά. Ἡμεῖς αὐτοὶ ἔχομεν γενεαλογικοὺς πίνακας, μέχρι τῆς σήμερον καταβαίνοντας, οἵτινες δεικνύουν ὅτι ὑπάρχουν ἔτι πολλὰ οἰκογένειαι εἰς τὴν Ἰσλανδίαν, Νορβηγίαν, καὶ Δανίαν, μάλιστα δὲ ἡ τοῦ Thorwalsden, τοῦ γλύπτου, τῶν ὁποίων οἱ προπάτορες ἦσαν ἀρχηγοὶ ἐντοπιῶν φυλῶν εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν, καὶ ἐγ' ἐννήθησαν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ὑπὸ τὸν οὐρανὸν ἐκεῖνον πρὸ ὀκτώ ἑκατονταετηρίδων. Πιθανώτατον φαίνεται ὅτι ὁ Κολόμβος, ὅστις ἐπεσκέφθη τὴν Ἰσλανδίαν τὸ 1477, ἔμαθε πρῶτον τὴν ἱπαρξίν ἄλλου μέρους τῆς σφαίρας παρὰ τῶν κατοίκων τῆς νήσου αὐτῆς, καὶ ὅτι οὕτω πως ὑπηρετοῦσθαι κατὰ πρῶτον εἰς τὸν δραστήριον αὐτοῦ νοῦν ἡ ἰδέα τοῦ νὰ κάμῃ ταξείδιον ἀνακαλύψεως πρὸς δυσμὰς.—ΕΞ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΑΣ.

Οἱ ἀμαθεῖς φαντάζονται ὅτι βλέπουν τὰ πάντα· κατ' ἀλήθειαν ὅμως δὲν διακρίνουν παρὰ ματαίας σκιᾶς.

Ο ΦΡΟΝΙΜΟΣ ἐλπίζει ὀλίγα, καὶ δὲν ἀπελπίζεται διὰ τίποτε.